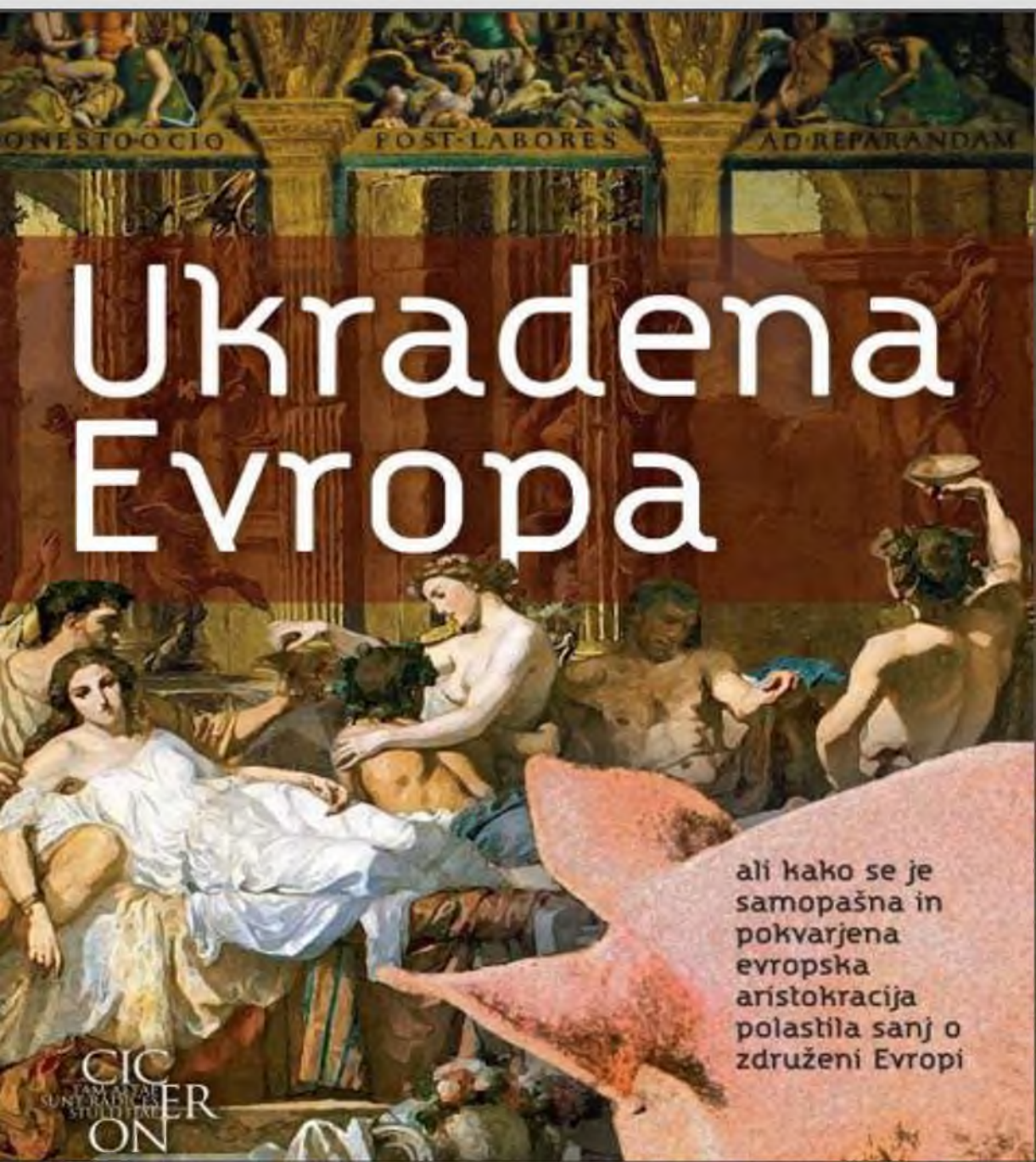

Ukradena Evropa

ali kako se je
samopašna in
pokvarjena
evropska
aristokracija
polastila sanj o
združeni Evropi

CIC
TAM IN TAL
SUNERADICES
STUDDITRE
ER
ON

KAZALO

PREDSTAVLJAMO VAM VAŠO EVROPSKO UNIJO:
PEKEL ALI RAJ? 7

PRVI DEL PREDSTAVLJAMO VAM VAŠE VLADARJE 15

1. LEPO JE BITI MILIJONAR 17
2. SKUPAJ PRI KORITU 45
3. SKLEPANJE PRIJATELJSTEV IN PRIDOBIVANJE VPLIVA 69

DRUGI DEL NEUSTAVLJIVA SUPERDRŽAVA 87

4. PREVZEM 89
5. USTAVNA PREVARA 111
6. OD DEMOKRACIJE DO EVROKRACIJE 133
7. PREVZEM KRMILA 147
8. VSEUREJAJOČA POŠAST? 169
9. USTVARJANJE NOVIC 185

TRETJI DEL RAZSIPNIŠTVO IN UNIČEVANJE 205

10. ZIBELKA KORUPCIJE? 207
11. ZLOČIN SE SPLAČA 229
12. NAJBOLJ NEUMNA POLITIKA V ČLOVEŠKI ZGODOVINI? 249
13. UNIČEVANJE OKOLJA 267
14. RAZSIPAVANJE Z DENARJEM 285

ČETRTI DEL KAJ PA ZDAJ? POTREBA PO TEMELJITI REFORMI 305

15. DAJMO PRAGMATIZMU PREDNOST PRED POLITIKO 307

PRVI DEL

PREDSTAVLJAMO VAM
VAŠE VLADARJE

Prvo poglavje

LEPO JE BITI MILIJONAR

UTAPLJANJE V DENARJU

Če želimo razumeti, v čigavo korist deluje Evropska unija, pogledajmo, koliko našega denarja prejemajo ljudje, ki so plačani, da nas tam zastopajo – poslanci v Evropskem parlamentu – in kako vestno in pošteno ta denar uporabljajo v našo korist. Plače evropskih poslancev niso posebno visoke. Na prvi pogled je vse skupaj videti dokaj pošteno. Do sprememb, ki so stopile v veljavo po volitvah v Evropski parlament junija 2009, so bile plače evropskih poslancev izenačene s plačami poslancev v nacionalnih parlamentih. Tako so pred letom 2009 italijanski poslanci domov odnesli več kot 140.000 evrov na leto, medtem ko so nekateri poslanci iz vzhodnoevropskih držav prejemali malo več kot desetino tega zneska.¹ Britanski evropski poslanci so leta 2008 prejemali okoli 67.298 evrov, leto pozneje, ob izidu te knjige, pa približno 69.620 evrov.

Vendar pa v te zneske niso všteta bogata nadomestila stroškov. Postati poslanec Evropskega parlamenta pravzaprav pomeni postati milijonar – zlahka živite na veliki nogi, ob tem pa vam uspe prihraniti več kot milijon funtov ali evrov, in to zgolj v enem petletnem mandatu. Če ste izvoljeni večkrat, lahko postanete večkratni milijonar. V Veliki Britaniji so mediji namenili veliko pozornosti temu, kako evropski poslanci porabljajo in zlorabljajo pravice do izplačila nadomestil, zaradi česar so nekateri britanski evropski poslanci javno objavili, koliko so prejeli. Občasno pa se ob domnevne zlorabe nadomestil poslanskih stroškov spotaknejo tudi nemški mediji.

PLAČE EVROPSKIH POSLANCEV V LETIH 2007/2008 PO DRŽAVAH, IZ KATERIH PRIHAJAJO

Država	Plača v EUR
1. Italija	140.437
2. Avstrija	112.332
3. Irska	93.489
4. Nemčija	88.066
5. Francija	83.435
6. Nizozemska	83.402
7. Grčija	76.934
8. Belgija	74.921
9. Danska	73.964
10. Luksemburg	72.831
11. Švedska	68.123
12. Velika Britanija	67.298
13. Finska	66.473
14. Madžarska	59.697
15. Slovenija	52.613
16. Portugalska	50.842
17. Španija	43.780
18. Ciper	38.610
19. Poljska	29.810
20. Češka	28.303

V večini držav članic Unije pa mediji zaskrbnjuječe molčijo o tem, kako si evropski poslanci včasih tudi z goljufijo tlačijo v žepe na desetine milijonov našega denarja. Presenetljiva tiha podpora, ki jo početju evropskih poslancev izkazujejo novinarji, je tema, h kateri se bomo še vrnili kasneje (glej deveto poglavje, *Ustvarjanje novic*). Na srečo in večinoma zahvaljujoč britanskim medijem, ki so razkrili, kako poslanci že dolga leta na veliko plenijo naš denar, je bil Evropski parlament prisiljen domnevno zategniti mošnjo, da bi (čeprav izredno nerad) izboljšal transparentnost in zmanjšal prekomerna nadomestila stroškov. Preden pa se posvetimo tem domnevnim reformam, si na kratko pogledimo, na kakšne načine si lahko poslanci povsem zakonito postrežejo z našim denarjem.

V večini podjetij (in tudi v mnogih nacionalnih parlamentih) običajno obstaja vsaj šibka povezava med dejanskimi stroški, ki jih imajo zaposleni pri opravljanju svojega dela, in zneski, ki jih lahko zahtevajo v povračilo. Britanski nacionalni poslanci, na primer, morajo z računi dokazati, da dejansko porabijo 24.200 evrov na leto, kolikor prejmejo kot nadomestilo za stroške bivanja, in da dejansko zaposlujejo osebje, za katerega prejemajo denar iz državne blagajne. V primeru Evropskega parlamenta pa takšna povezava vse do uvedbe novega statuta poslancev, ki je stopil v veljavo po volitvah junija 2009, ni obstajala: nadomestila stroškov so se izplačevala "pavšalno", ne glede na to, ali je človek, ki je zahteval nadomestilo, ta denar dejansko porabil ali ne. Tako so si lahko poslanci praktično brez omejitev in nadzora računov odobraval več kot zajetne vsote neobdavčenega denarja.

Največja malha, v katero lahko sežejo evropski poslanci, pa je tista za zaposlovanje pomočnikov. V času priprave besedila ima vsak poslanec na voljo 202.968 evrov na leto*. V zadnjih petih letih se je ta znesek povečal za 34 odstotkov, kar daleč presega inflacijo. Pravila o višini plače posameznega asistenta

* Leta 2011 ta postavka znaša 254.508 evrov (op. ur.)

ne obstajajo in evropski poslanci smejo celotno vsoto izplačevati eni sami osebi. Nekateri se tega poslužujejo do skrajnosti, saj včasih asistenti na videz prejemajo višje prihodke kot poslanci, za katere delajo. Včasih si celo več poslancev deli enega ali dva asistenta in tako vsak od poslancev pospravi velike dobičke, saj lahko zahteva polno nadomestilo stroškov za zaposlovanje pomočnika. Mnogi poslanci izkoristijo priložnost in kot asistenta zaposlijo člana svoje družine. Zneski so tako veliki, da evropski poslanec zlahka potisne v žep svojega partnerja ali otroka kakšnih 55.000 do 65.000 evrov na leto za občasno pomoč, ob tem pa mu še vedno ostane dovolj denarja, da zaposli več kot enega tajnika za polni delovni čas in še nekaj pomočnikov.

Nekaterim poslancem se sploh ne ljubi več ukvarjati s formalnostmi in nakazovati denarja preko družinskega člana – nakažejo ga neposredno sebi. Eden od poslancev je na primer zahteval nadomestilo v višini več kot 39.000 evrov na leto za asistenta, ki mu je plačeval le malo več kot 6.600 evrov na leto. V trinajstih mesecih in ob prejemanju še drugih dodatkov je ta poslanec tako zase obdržal več kot 43.000 evrov neobdavčenega denarja – da bi mu ostal enak znesek po plačilu davkov, bi moral navaden državljani zaslužiti okoli 66.000 evrov. Celó ob zelo ohlapnih bruseljskih pravilih je bil v očitnem prekršku, vendar je kljub temu obdržal svoj sedež v parlamentu. V sistemu, v katerem je dovoljeno skoraj vse, se nikomur ni treba bati preiskave ali disciplinskega postopka, pa naj se še tako neprevidno pusti ujeti pri goljufanju. Evropski poslanci zelo velikodušno odpuščajo članom svojega kluba, ki jih je zaneslo s prave poti. Poslanec, ki je bil med opravljanjem svoje funkcije obsojen na zaporno kazen zaradi prilastitve več kot 70.000 evrov neupravičenih prejemkov v svoji državi, preden je bil izvoljen v Evropski parlament, in ki ga je sodnik opisal kot "skrajno nepoštenega", je kljub temu ves čas, ki ga je prebil v zaporu, prejemal plačo kot evropski poslanec, nato pa se je po odsluženih devetih mesecih pridružil svojim

kolegom pri lagodnem življenju v Bruslju. Pravila Evropskega parlamenta namreč določajo, da zaporna kazen, nižja od enega leta, ne šteje kot razlog, zaradi katerega bi poslanec izgubil svoj sedež, plačo in druge ugodnosti.

Vsak poslanec ima pravico do dveh popolnoma opremljenih pisarn v stavbi Evropskega parlamenta, za kateri mu ni treba plačevati najemnine. Eno zase in drugo za svoje tajnike in asistente. Ob tem pa je upravičen še do nadomestila v višini 48.624 evrov na leto za najem pisarniških prostorov v svojem domačem volilnem okrožju. Tudi tega stroška mu, kot je povedal eden od poslancev, ni potrebno dokazovati: "Za nadomestilo stroškov za najem pisarniških prostorov ni potrebno predložiti računa in tudi revizije ni. Lahko ga uporabite, kakor koli želite."² Mnogi poslanci tako priznajo, da imajo pisarno kar doma. To jim omogoča, da si v domači hiši sami sebi oddajajo sobo, zanjo pa plačajo z denarjem evropskih davkoplačevalcev. Nekateri pa preprosto vzamejo denar in se sploh ne obremenjujejo z opremljanjem domače pisarne. Skoraj 250.000 evrov neobdavčenega prihodka v petih letih je kar dobrodošel dodatek k njihovemu družinskemu proračunu. V nekaterih državah EU ta denar zadošča, da si kupite hišo ali pa prijeten počitniški apartma nekje ob morju.

Evropski poslanci lahko zahtevajo tudi izplačilo neobdavčene dnevnic v višini 287 evrov za vsak delovni dan v približno 40 tednih, ko zaseda Evropski parlament, ne da bi za to morali predložiti kakšne račune. To jim lahko prinese dodatnih 57.000 evrov neobdavčenih prihodkov na leto. Britanski poslanci so tem dnevnicam dali vzdevek "SOSO" (angl. *sign on and sod off*, vpiši se in jo pobriši; op.prev.), saj so do nje upravičeni takoj, ko se ob vhodu v parlament vpišejo na seznam – ni se jim treba udeležiti niti ene razprave ali srečanja odbora. Kaj nato počnejo ves dan, je njihova stvar. Ob petkih ob sedmih zjutraj se tam običajno naredi vrsta poslancev, ki s prtljago v rokah čakajo, da se bodo vpisali, nato pa odhiteli na najbližje letališče ali železniško postajo. Leta 2008 je nemška

televizijska postaja povzročila paniko, ko jih je posnela, kako vpisujejo svojo prisotnost, potem pa jo pobrišejo domov. Ko je neka poslanka opazila snemalno ekipo, se je hitro obrnila, da bi zbežala, ob tem pa se je, kot je bilo videti na posnetku, zaletela v steno. Drugi so poskušali zakriti svoje obraze, se skriti v dvigala ali z roko prekriti objektiv kamere. Nekateri so bili tako jezni, ko so jih novinarji ujeli z roko v marmeladi in rdeče okoli ust, da so poklicali varnostnike in zahtevali, naj snemalno ekipo odstranijo iz stavbe.³ Ko smo sami od Evropskega parlamenta zahtevali imena poslancev, ki so se ob petkih vpisali na seznam, smo v odgovor prejeli skoraj neverjeten dopis, v katerem nam pojasnjujejo, da ob petkih sestankov sploh ni in zato tudi ni seznama tistih, ki bi ob petkih zahtevali dnevnicu za udeležbo na teh neobstoječih sestankih. Dnevnicu je namenjena plačilu stroškov bivanja in prehrane poslancev v Bruslju in Strasbourgu in zdi se, da bi morala za te potrebe več kot zadoščati. Vseeno so pred leti nekateri poslanci prenočevali kar v svojih pisarnah, da bi si prihranili stroške hotela. Takega početja v parlamentu danes ne dopuščajo več. Primeren hotel s tremi zvezdicami v bližini stavbe Evropskega parlamenta ne stane več kot približno 125 evrov na noč, vključno z zajtrkom, kar pomeni, da poslancu ostane okoli 162 evrov na dan za kosilo in večerjo. V stavbah parlamenta so na voljo subvencionirane menze in restavracije, pogosto pa brezplačne zajtrke, kosila in večerne sprejeme organizirajo razni lobisti in skupine, parlamentarni odbori in politične stranke. Ob večernih sprejemih pogosto ponujajo neomejene količine šampanjca in prigrizkov s kaviarjem, dimljenim lososom in drugimi priboljški. Brezplačnih obedov je na voljo toliko, da je eden od poslancev pripomnil: "Kakšno podobo pa kažemo javnosti v teh časih gospodarske krize? Za vsakim vogalom parlamenta se gnetemo na sprejemih in pogostitvah, medtem ko naši volivci izgubljajo domove in pokojnine in imajo težave z nakupom hrane in plačilom računov." Vse skupaj pomeni, da večina poslancev vsak dan zlahka

pospravi v žep tudi več kot 100 neobdavčenih evrov nadomestila za – kako neprimeren izraz – "stroške preživljanja".

Videti je, da ima veliko koristi od bogatih nadomestil, ki jih plačujemo našim evropskim poslancem, ulica Rue de Parnasse, ki je od mogočnih stavb Evropskega parlamenta v Bruslju oddaljena le 50 metrov. Ob izhodu iz parlamenta se preprosto napotite proti Place de Luxembourg, zavijete levo na Rue de Trèves in nato v prvo ulico desno, na vogalu ob cvetličarni. Naleteli boste na tri stavbe, v katerih oglašujejo oddajo garsonjer v najem. Vendar pa niso namenjene utrujenim, pre zaposlenim poslancem, ki bi si v njih odpočili po dolgem in napornem dnevu sprejemanja zakonodaje v našem imenu. Imenujejo se *studios intimes*, in te intimne prostore je mogoče najeti že za 16 evrov na uro, pri čemer je cena odvisna od storitev, ki jih gost zahteva. Večina sob ponuja velike zakonske postelje, ogledala v celotni dolžini sten, običajne pornografske filme (v dražjih sobah tudi S&M filme) in mnoge druge dodatke za zahtevnejše goste. Belgijci takim garsonjeram pogovorno rečejo *les cinq à sept* (od petih do sedmih), ker so ljudje, ki jih uporabljajo, znani po tem, da z dela odidejo ob petih, k ženam in družinam domov pa se vrnejo ob sedmih. *Studios intimes* imajo v Belgiji že dolgo tradicijo, videti pa je, da so to navado navdušeno sprejeli nekateri evropski poslanci, ki svoje lepe mlade asistentke radi povabijo na skupen dnevni počitek.

Evropski poslanci imajo pravico tudi do zelo velikodušnih nadomestil potnih stroškov. Zahtevajo lahko nadomestilo stroškov vsakotedenskih poletov iz svojih držav. V ta namen morajo dejansko predložiti dokaz, da so res potovali. Vendar pa so dolžni predložiti le odrezek vstopnega kupona – ni pa jim treba razkriti, koliko so za vozovnico dejansko plačali. Nato dobijo povrnjen znesek letalske vozovnice z odprtim datumom poleta v ekonomskem razredu ter dodatek na prepotovano razdaljo, ki znaša več kot 100 evrov za vsakih 500 kilometrov, kar skupaj zneske precej več kot je znesek vozovnice

poslovnega razreda. Z nakupom poceni povratnih vozovnic za konec tedna ali s poleti z nizkocenovnimi prevozniki lahko vsak teden spet pospravijo v žep več kot 300 evrov neobdavčenih prihodkov. Kot navaja neko poročilo, lahko na primer nemški poslanci, ki živijo v Berlinu, prislužijo okoli 800 evrov vsakokrat, ko potujejo v Bruselj, in več kot 1.000 evrov vsakokrat, ko potujejo v Strasbourg, kar na leto znese več kot 35.000 evrov neobdavčenega dobička samo iz naslova tedenske poti na delo.⁴

Ob tem pa imajo evropski poslanci pravico tudi do 4.000 evrov na leto za pot kamor koli po svetu, če je le povezana z njihovim delom evropskega poslanca. Najbolj priljubljene destinacije so na Karibih in v jugovzhodni Aziji: nek poslanec je svoje potovanje na eksotično Tajsko upravičil s polurnim sestankom v pisarni Evropske unije v Bangkoku. Morda pa ni vedel, da bi lahko s telefonskim klicem davkoplačevalcem prihranil stroške, sebi pa nepotrebno pot in čas.

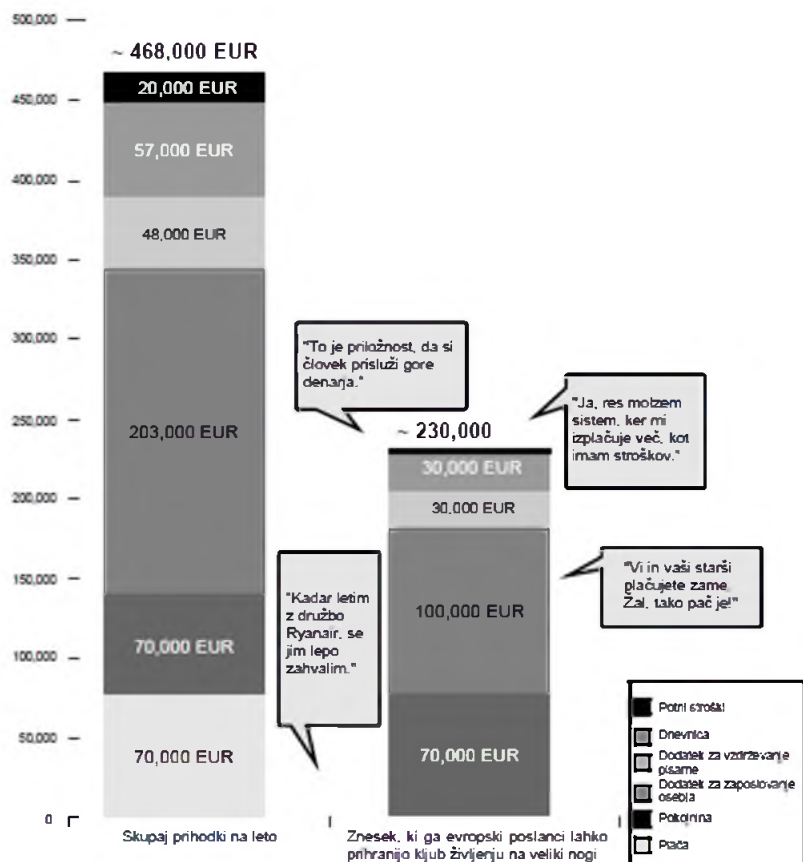
Medtem ko evropski poslanci bdijo nad vse hujšo pokojninsko krizo, zaradi katere bo večina delavcev iz zasebnega sektorja starost preživela v revščini, pa so poskrbeli, da sami uživajo enega najbolj velikodušnih pokojninskih sistemov v Evropi. Javni uslužbenci v evropskih državah morajo v povprečju delati približno 40 let, da si prislužijo pokojnino v višini polovice svoje zadnje plače. Politikom v britanskem parlamentu gre že bolje, saj morajo za enako pokojnino zase in za svojega partnerja, varno tudi pred inflacijo, delati le 20 let. Za podobno pokojnino mora navaden britanski delavec vplačevati v pokojninsko blagajno približno 50.000 funtov na leto. Do volitev v Evropski parlament junija 2009 je bil pokojninski sistem evropskih poslancev enak tistemu, ki ga uživajo nacionalni politiki v njihovih državah, ob tem pa so se lahko odločili vplačevati tudi v dodaten prostovoljni pokojninski sistem Evropske unije. Za vsakih 1.000 evrov, ki so jih na mesec vplačali za pokojnino, jim je EU primaknila dvojni znesek. Poslancem je bilo dovoljeno plačati teh dodatnih 1.000 evrov

iz tistih 48.624 evrov nadomestila za stroške vzdrževanja pisarne. Teoretično so morali ta denar sicer povrniti s svojih bančnih računov, vendar pa je vse temeljilo na poslančevi poštenosti. Nobeno presenečenje ni, da so pred leti poslanci zavrnili predlog, da bi smeli revizorji preveriti, ali je kateri od njih te zneske dejansko povrnil. Skratka, evropski poslanec mora delati zgolj približno 15 let, da si prisluži pokojnino v višini polovice svoje zadnje plače. Ostali državljani bi za takšno razkošje morali na leto vplačati v pokojninsko blagajno dobrih 70.000 evrov.

Evropski poslanci so do junija 2009 lahko zahtevali polno izplačilo pokojnine kadar koli po doseženem 60. letu starosti, z uveljavitvijo novega statuta pa se je ta meja dvignila na 63 let.⁵ Ob tem pa imajo še možnost izplačevanja znižane pokojnine takoj, ko dopolnijo 50 let.

Če seštejemo, lahko tipičen britanski, francoski ali nemški evropski poslanec prejema več kot 460.000 evrov na leto v obliki plače, vplačil za pokojnino in nadomestil stroškov – oziroma več kot 2 milijona evrov za vsak petletni mandat v Bruslju. S spretnim ravnanjem z denarjem mu lahko uspe preživeti z 230.000 evri na leto. To pomeni, da lahko na leto prihrani približno 230.000 evrov, in sicer tako, da si na primer z dnevnicami kupi stanovanje v Bruslju ali pa preprosto biva v hotelih z dvema ali tremi zvezdicami; da skoraj polovico nadomestila za zaposlovanje osebja izplačuje svojim družinskim članom (ali samemu sebi); da leti s poceni povratnimi letalskimi vozovnicami; da samemu sebi plačuje najemnino za pisarno v domači državi; in da nadomestilo za stroške pisarne v Bruslju namenja dodatnim vplačilom za pokojnino.

EVROPSKI POSLANCI SO UPRAVIČENI DO 460.000 EVROV NA LETO, ZLAHKA PA PRIHRANIJO VEČ KOT 230.000 EVROV

Leta 2008 je eden od britanskih časopisov poslal v Bruselj novinarko pod krinko študentke na delovni praksi. Britanski evropski poslanec Tom Wise jo je prijazno podučil, da je čisto nemogoče, da si v Bruslju ne ustvariš dobička, če le od sistema zahtevaš tisto, kar ti zakonito pripada.⁶ O tem je tudi poročala, Tom Wise pa je v ogovoru na članek zapisal: "Zahtevam samo tisto, kar mi je dovoljeno zahtevati. Ne goljufam, ne poneverjam in se ne poslužujem prevar, da bi nezakonito pridobil več kot mi je ponujeno. Menim, da je to sramoten

sistem, ki bi ga morali spremeniti."⁷ Mnogi v Bruslju na tihem priznavajo, da večina poslancev izdatno izkorišča velikodušen sistem nadomestil stroškov, za katere plačujemo davkoplačevalci. Če ste kandidat za evropskega poslanca pri eni od velikih političnih strank v svoji državi, je verjetnost, da boste prišli do evropskih milijonov, ena proti največ deset – kar je veliko bolje kot verjetnost, da boste zadeli na loteriji EuroMillions ali pa pravilno odgovorili na vsa vprašanja v kvizu *Lepo je biti milijonar*.

Seznam prednosti, ki jih prinaša položaj evropskega poslanca, pa se s tem ne konča. Obstaja še ogromno drugih ugodnosti, ki jih radodarno omogočamo evropski davkoplačevalci. Če se poslanci vpišejo na jezikovni ali računalniški tečaj, jim plačamo vpisnino, potne stroške in stroške bivanja. Uživajo polno in brezplačno nezgodno zavarovanje, zdravstveno zavarovanje na poti in življenjsko zavarovanje. Poslanci in njihovi družinski člani prejmejo denar za nakup očal, kontaktnih leč in za zobozdravstvene storitve. Nek britanski zobozdravnik je povedal, da smejo evropski poslanci kot nadomestilo za stroške zobozdravstvenih storitev zahtevati tudi do štirikrat toliko, kolikor sam prejme za izvedbo teh istih storitev v sistemu nacionalnega zdravstva. Prav tako imajo poslanci in njihovi družinski člani pravico do polnega nadomestila stroškov za hidroterapije, blatne kopeli, inhalacijske terapije in akupunkturo.

Celo ko izgubijo sedež v Evropskem parlamentu, se jim ni treba takoj odpovedati finančnim koristim. Pravico imajo do "začasnega nadomestila" (kar je v bistvu njihova prejšnja plača), do katerega so upravičeni še najmanj 6 mesecev oziroma največ 2 leti, odvisno od dolžine njihovega mandata. Še naprej imajo pravico do uporabe subvencioniranih restavracij in menz v stavbah parlamenta ter do uporabe knjižnic in telekomunikacijskih storitev v Bruslju, Strasbourgu in Luxembourgu. In ne nazadnje, ko se upokojijo, so njihove evropske pokojnine obdavčene po posebno nizkih evropskih davčnih

stopnjah, ne pa po običajno veliko višjih davčnih stopnjah v državah, kjer preživljajo svojo upokojitvev.

Lepo je biti poslanec tudi zato, ker vam status zagotavlja imuniteto pred sodnim pregonom, razen če vaši kolegi poslanci izglasujejo, da se vam ta odvzame – česar pa nikoli ne storijo. V mnogih evropskih državah so si bogati goljufi, ki so čutili, da jim organi pregona dihaajo za ovratnik, z zajetnim prispevkom lokalnim političnim strankam hitro "kupili" sedež v Evropskem parlamentu. Dokler zasedajo svoje donosno, a zakonito "delovno mesto" v Bruslju, se lahko veselo posmehujejo policiji in svojim žrtvam. V mnogih primerih do takrat, ko zapustijo Evropski parlament, zastaralni roki že potečejo in tako jih ni mogoče več preganjati za kazniva dejanja, ki so jih zagrešili, preden so jo na hitro pobrisali v dobro plačano zavetje Bruslja.

VAM ZAUPAMO SKRIVNOST?

Leta 2008 je na naslovnice prišla še ena zgodba o finančnih mahinacijah evropskih poslancev. Na žalost so jo mediji povzeli le v nekaterih evropskih državah, v večini pa so jo povsem prezrli. Poročilo evropske službe za notranjo revizijo je navajalo dokaze o pogostih zlorabah 160 milijonov evrov sredstev, ki so vsako leto namenjena poslancem kot nadomestilo za zaposlovanje asistentov. Vendar pa je poročilo smela videti le peščica članov parlamentarnega odbora za nadzor nad proračunom in še ti so ga morali prebrati v posebni sobi, zavarovani z varnostniki in biometričnimi ključavnicami. Prepovedano jim je bilo delati si zapiske, podpisati pa so morali tudi sporazum o zaupnosti, s katerim so se zavezali, da ne bodo nikomur izdali vsebine poročila. Ko je nek britanski poslanec razkril obstoj poročila, so ga kolegi kritizirali: "Razkrivanje informacij medijem pomeni zlorabo informacij in kršitev dolžnosti poslanca."⁸ Nekdo drug je omenil resnost navedb v revizijskem poročilu: "Prepričan sem, da bi v nekatere

rih primerih sledile zaporne kazni, če bi ob nepravilnostih navedli tudi imena in priimke."⁹

Vendar pa je bil vodja direktorata za medije drugačnega mnenja: "Poročilo se ni ukvarjalo s početjem posameznih poslancev in ni razkrilo konkretnih primerov goljufij."¹⁰ Res je sicer, da končna, objavljena verzija poročila ni omenjala imen, vendar pa so revizorji točno vedeli, kako je ravnal kateri od poslancev. Če bi bilo parlamentu res kaj do spopada z domnevnimi zlorabami, bi zlahka ukrepal proti finančno ustvarjalnejšim poslancem, namesto da jih je z vsemi močmi ščitil. Eden od evropskih uradnikov je na vprašanje medijev o poročilu zanikal, da naj bi bilo tajno: "Dokument ni tajen. Zaupen je. V posebni sobi imajo do njega dostop člani odbora za nadzor nad proračunom, ni pa splošno dostopen. Kar pa ni enako kot tajen dokument, ki ga nihče ne sme prebrati."¹¹

Na srečo pa evrokratom ne uspe vedno pred javnostjo prikriti, kako si tisti pri koritu pretakajo naš denar v svoje žepe. Vse od padca diskreditirane Santerjeve sestave Evropske komisije leta 1999 si EU prizadeva poostriti nadzor nad vsemi informacijami, ki bi lahko spodkopale zaupanje volivcev v njene institucije. Razbohotila se je varnostna služba, ki ima dostop do vseh telefonskih klicev, elektronskih sporočil in drugih pošilk osebja EU in ki se strogo loti vsakršnega suma odtekanja informacij. Občutljivi dokumenti, kot je bilo revizijsko poročilo o nadomestilih poslancev za zaposlovanje asistentov, so tiskani tako, da ima vsak izvod drugačen vodni žig, prejemnik vsakega izvoda je zabeležen, obstajajo pa tudi drobne spremembe v besedilu in v postavitvi besedila pri vsakem izvodu. Tako se evropski uradnik, ki bi ga zamikalo, da bi nam razkril, kaj se v resnici dogaja z našim denarjem, boji predati dokumente novinarjem, saj se zaveda, da bi vsak razkriti dokument vodil do svojega vira. Kadrovska pravila v Evropski uniji določajo, da vsakega zaposlenega, ki ga zalotijo pri izdaji zaupanja delodajalca oziroma pri razkrivanju občutljivih informacij, čaka disciplinski postopek, ne glede na to, ali je razkritje morda

v javnem interesu. Različice v besedilih izvodov občutljivih dokumentov pa imajo še en učinek – novinarji se jih bojijo citirati, saj lahko vsak navedek razkrije identiteto vira, ki jim je dokument priskrbel.

Februarja 2008 so poslanci, člani odbora za nadzor nad proračunom, z 21 glasovi proti 14 izglasovali, da ne bodo objavili rezultatov revizije o tem, kako poslanci porabljajo nadomestila za zaposlitev asistentov. Dva meseca kasneje je Evropski parlament s 442 glasovi za in 209 proti izglasoval sklep, s katerim nam je davkoplačevalcem preprečil izvedeti, kaj je zapisano v poročilu. Za svojo odločitev so navajali več razlogov. Eden od poslancev je trdil, da se poročilo "ne sme objaviti zaradi internih pravil". Drugi je preprečevanje vpogleda javnosti v vsebino poročila zagovarjal z besedami, da gre "za vprašanje delovne učinkovitosti in ne za vprašanje transparentnosti."¹² Vendar je eden od poslancev vseeno priznal: "Želimo si sprememb, vendar tega poročila ne smemo objaviti, če želimo, da se ljudje naslednje leto udeležijo volitev v Evropski parlament."¹³

Revizijsko poročilo o tem, kako evropski poslanci plačujejo svoje asistente, je bilo pripravljeno konec leta 2006, objavljeno pa šele v začetku leta 2008. Preden je odbor Evropskega parlamenta za nadzor nad proračunom sploh izvedel, da poročilo obstaja, so si ga 14 mesecev sem ter tja podajali razni oddelki evropske birokracije. Poročilo je splošno znano kot Galvinovo poročilo, po Robertu Galvinu, članu notranje revizijske službe parlamenta, katerega podatki so navedeni na prvi strani. Žal pa vam vsebine tega poročila ne bi smeli razkriti, tudi če bi ga videli ali če bi imeli celo njegov izvod. Označeno je namreč kot "zaupno revizijsko poročilo v skladu s členom 4(2) Uredbe 1049/2001", kar pomeni, da bi Evropski parlament, če bi se slučajno dokopali do kopije poročila, lahko proti nam sprožil pravni postopek in nas prisilil, da razkrijemo svoj vir (če bi ta obstajal), saj bi to pomenilo, da je bil dokument "razkrit brez dovoljenja".

Na srečo je eden od članov odbora za nadzor nad proračunom objavil povzetek vsebine Galvinovega poročila. Po njegovih navedbah se poročilo nanaša na reprezentativen vzorec izplačanih nadomestil poslancem za zaposlitev asistentov. Navaja veliko dokazov, ki kažejo na kršitev pravil, izogibanje davkom, nezakovitosti in morebitne goljufije. Če lahko verjamemo trditvam poznavalca dogajanja v EU, je bilo največ preiskovanih poslancev iz Velike Britanije, Grčije, Italije in Irske.¹⁴

Povzetek poročila razkriva, da mnogi evropski poslanci uporabljajo "posrednike", ki namesto njih izstavljajo račune za tistih 202.968 evrov, kolikor lahko zahtevajo za zaposlovanje asistentov. V revizijskem poročilu je ugotovljeno, da nobeden od teh posrednikov ni posredoval nujno potrebnih podatkov za izdajo veljavnega računa za svoje storitve, v 80 odstotkih primerov pa se posredniki niso prijavili kot zavezanci za plačilo DDV-ja (kar pomeni kršitev pravil Evropske unije). In ne samo to: 65 odstotkov posrednikov ni oddalo nobenih podatkov o tem, komu so nakazali sredstva in katere storitve so prejeli v zameno, kar pomeni, da revizorji niso mogli potrditi, ali je šel naš denar zares v prave roke. Nekateri posredniki niso imeli nobene zveze z asistentskim delom v parlamentu – v enem primeru je šlo za podjetje, ki je za poslanca opravljalo storitev dnevnega varstva njegovih otrok, nek drug posrednik pa je bilo podjetje, ki trguje z lesom. Uradno predloženi podatki enega od posrednikov niso izkazovali nobenih transakcij, kljub temu, da je prejel več sto tisoč evrov našega denarja. Izkazalo se je, da so bili direktorji bolj dobičkonosnih posrednikov kar poslanci sami ali člani njihovih družin, in tako so dobičke, ki jih je ustvarilo posredniško podjetje, pospravili kar v svoj žep. Večini sredstev, ki so bila prenesena na plačilne posrednike, revizorji niso mogli ustrezno slediti. Nemškimi evropskimi poslancem je bil pripravljen brezplačno posredniško storitev opraviti kar sam nemški parlament. Njegove storitve evropski revizorji zelo cenijo, saj zagotavlja kakovostne, transparentne informacije in revizorjem omogoča,

da natančno sledijo porabi našega denarja. Zato je toliko bolj nenavadno, da se več kot dve tretjini nemških evropskih poslancev ni odločilo za takšno rešitev, čeprav so storitve brezplačne, priročne, dostopne in učinkovite.

Po navedbah poslanca, ki je objavil povzetek poročila, so revizorji naleteli tudi na dvome v zvezi s potnimi stroški, ki so bili izplačani asistentom. Kar nekaj pomočnikov je vsak mesec redno prejelo nadomestilo za potne stroške, v enem primeru pa je to znašalo celo trikratnik asistentove plače. Vendar pa približno polovica asistentov, ki so prejeli nadomestila potnih stroškov, v zameno ni predložila nobenih računov ali drugih listin kot dokaz, da so res kam potovali. S prejemanjem visokih zneskov na račun "potnih stroškov" so se asistenti izognili plačilu davka na prihodke ali plačilu prispevkov za socialno varnost, saj so sredstva prejeli kot nadomestilo za "upravičene" stroške.

Povzetek tudi navaja, da je veliko evropskih poslancev svojim asistentom ob koncu leta izplačevalo trinajsto plačo, ki je znašala od trikrat do dvajsetkrat toliko kot asistentova mesečna plača. Zanimivo je, da je višina trinajste plače pogosto znašala natančno toliko, kolikor poslanec v tistem letu še ni izkoristil iz naslova nadomestila za zaposlovanje asistentov. Iz tega lahko sklepamo, da trinajsta plača ni odražala kakovosti asistentovega dela, ampak so poslanci ta izplačila izkoriščali za to, da so si prilastili še ves preostanek neizplačanega nadomestila. Revizorji so ugotovili, da v več kot 80 odstotkih primerov manjkajo dokazi, s katerimi bi lahko upravičili izplačilo trinajste plače; da so bila izplačila nesorazmerna z opravljenim delom; in da so bila v nekaterih primerih sredstva izplačana na bančne račune v državah, kamor asistenti sicer niso prejeli svojih plač.

Nenavadnosti so se pojavljale tudi pri izplačilih asistentom ob koncu mandata poslanca. Če evropski poslanec ni ponovno izvoljen, sme svojim asistentom še tri mesece po izgubi sedeža v parlamentu izplačevati nadomestilo. V nekaterih primerih so poslanci asistentom v zadnjih mesecih povišali plače za 71

do 117 odstotkov. V takih primerih so poslanci s povišico izčrpali še zadnja sredstva, ki so jim bila na voljo za zaposlovanje asistentov. Govorili smo z nekaterimi asistenti, ki so delali za nekdanje poslance, in ti sploh niso vedeli, da je bilo takšno povišanje plače sploh mogoče, kar kaže na to, da so nekateri poslanci ta sredstva preprosto pospravili v svoj žep.

Revizijsko poročilo naj bi tudi razkrilo, da v 90 odstotkih primerov ne obstajajo nobeni dokazi, da so bili plačani prispevki za socialno varnost, več kot 80 odstotkov asistentov, ki so uradno delali v Bruslju, pa ni bilo prijavljenih belgijskim oblastem (kar predstavlja kršitev belgijske zakonodaje).

BRITANCI NA NASLOVNICAH

Leta 2008 je britanska javnost lahko spremljala enega od bolj absurdnih spektaklov, ki jih uprizarja EU, ko se je izkazalo, kako neverjetno radodarnih je več britanskih evropskih poslancev iz vrst konservativcev do sebe in svojih družin, ko si (povsem zakonito) prisvajajo znatne količine našega evropskega denarja.

Prvi, ki so ga novinarji potisnili v ospredje, je bil vodja britanskih konservativcev v Evropskem parlamentu Giles Chichester. Začelo se je z objavo niza zgodb o tem, kako je poslanec britanskega parlamenta Derek Conway svojemu sinu plačal več kot 40.000 funtov za delo asistenta, medtem ko je bil ta še študent na univerzi v Newcastlu. Predsednik stranke David Cameron je Chichestra prosil, naj poskrbi, da vsaj njihovi evropski poslanci ne bodo zlorabljali nadomestil stroškov. Toda potem smo hitro ugotovili, da je tudi Cameronov čistilec nesnage vse prej kot bleščeče čist. Junija 2008 je *Daily Telegraph* poročal, da je Chichester podjetju, pri katerem je bil zaposlen kot direktor, od leta 1996 naprej plačal približno 445.000 funtov za storitve "v zvezi z delom tajnikov in asistentov v Evropskem parlamentu, domači volilni enoti in odborih".¹⁵ Podjetje naj bi v istem obdobju izplačalo svojim

direktorjem 158.938 funtov, vključno s 47.792 funti od leta 2002 naprej, torej v obdobju, ko sta bila edina direktorja v podjetju Chichester in njegova žena.¹⁶ Prav tako je plačevalo po 5.000 funtov na leto kot najemnino za pisarno v hiši, v kateri sta imela Chichester in njegova žena prijavljeno stalno bivališče. Bilo je očitno, da je z izplačili podjetju, v katerem je bil tudi sam prejemnik, prelomil pravilo, ki so ga uvedli leta 2003. Tudi sam je priznal, da je vse skupaj precej nerodno: "Res neprijetno; sam sem uvedel nova pravila ravnanja za svoje konservativne kolege /.../ zdaj pa, ops, kaže, da sem tudi sam naredil napako."¹⁷ Chichester je trdil, da je šlo zgolj za nedolžno napako: "Obvestili so me, da so se pravila v zvezi s ponudniki storitev v letu 2003 spremenila. Vendar pa me na to niso opozorili, ko sem leta 2004 ponovno sklenil pogodbo."¹⁸ Ne pozabimo, to je človek, ki je bil izvoljen ob domnevi, da je sposoben sprejemati zapletene zakone, ki urejajo življenja skoraj pol milijarde ljudi, očitno pa ni bil sposoben slediti niti nekaj preprostim pravilom, ki naj bi obrzdala njegov pohlep.

Soočen s to sramotno zadevo je David Cameron v javnosti nadvse poudarjal, da je Chichester odstopil kot vodja evropske poslanske skupine. Kljub temu je smel obdržati donosno službo. Evropski parlament ga je kasneje oprostil vsakršne krivde.¹⁹

Že dan zatem, ko se je izpod drobnogleda medijev umaknil Chichester, je v ospredje stopil Den Dover, prav tako evropski poslanec in konservativec, ki je v stranki skrbel za poslansko glasovalno disciplino. Izkazalo se je, da je od leta 1999, ko je bil prvič izvoljen v Evropski parlament, podjetju MP Holdings na račun pisarniških storitev izplačal približno 750.000 funtov davkoplačevalskega denarja.²⁰ Podjetje je bilo v lasti njegove žene in hčerke, vendar pa Dover sam ni bil direktor podjetja in zato formalno ni prekršil tistega pravila iz leta 2003, ob katerega se je spotaknil Chichester. Dover je pojasnil: "Povsem se držim pravil. Nisem ne direktor, ne

delničar in ne prejemam nobenih izplačil od katere koli družbe."²¹ Den Dover je ženi izplačeval med 30.000 in 40.000 funti na leto, hčerki pa med 20.000 in 30.000 funti na leto, kar je takole pojasnil: "Od obeh se zahteva, da delata ob zelo neprijetnih urah."²² Tako kot v Chichesterjevem primeru je tudi Doverjevo podjetje plačevalo najemnino za uporabo pisarne v njegovem domu, leta 2001 in 2002 pa je podjetje plačalo skoraj 22.500 funtov za razna popravila doma – vse kajpada v skladu s pravili. Kljub temu je dan zatem, ko je Chichester odstopil s položaja vodje svoje poslanske skupine, tudi Dover izgubil svoj poseben položaj med poslanci, obdržal pa je sedež in z njim številne ugodnosti, ki so na voljo evropskemu poslancu. Na presenečenje mnogih se je konec leta 2008 izkazalo, da je Evropski parlament celo pripravljen ukrepati. Dover je bil prisiljen odstopiti, parlamentarna preiskava pa mu je dokazala konflikt interesov in vrniti bi moral 600.000 evrov.²³ Videli bomo, ali bo ta denar davkoplačevalcem tudi zares kdaj povrnjen, ali pa bo (kar je veliko bolj verjetno) Dover, ki je bil junija 2009 ob naslednjih volitvah v Evropski parlament star že več kot 70 let, lahko mirno užival svojo poslansko pokojnino in nadomestila, parlament pa se bo plemenito odločil, da pusti zadevo pri miru.

Naslednji v vrsti je bil evropski poslanec John Purvis. Domnevalo se je, da je podjetju za finančno svetovanje z nazivom Purvis&Co izplačeval do 120.000 funtov na leto v okviru nadomestil za zaposlovanje svojih pomočnikov.²⁴ Ker je bil Purvis direktor tega podjetja in je zato tudi prejemal plačilo ter bil udeležen pri delitvi dobička, je verjetno prekršil pravilo iz leta 2003. Purvis je izjavil, da je Evropski parlament "že januarja 2007" prosil za pojasnilo, ali so njegova izplačila v skladu s pravili, vendar naj ne bi prejel odgovora.²⁵ Leta 2008 je Purvis spremenil svojo izjavo o finančnih interesih in potrdil, da sicer še vedno uporablja podjetje Purvis&Co kot "ponudnika storitev", vendar pa sam ni več med njegovimi družbeniki. Njegova predstavnica za stike z javnostmi je pojasnila:

"Konflikta interesov ni več, saj s podjetjem nima več nobenih povezav."²⁶ Na vprašanje ali podjetje Purvis&Co zaposluje katerega od njegovih sorodnikov, pa je odgovorila, da "ne daje več izjav".²⁷

Še nekaj drugih evropskih poslancev iz vrst britanskih konservativcev je pritegnilo pozornost medijev, vendar je bilo vse njihovo delovanje v skladu s pravili Evropskega parlamenta. David Sumberg, evropski poslanec britanskega okrožja North West, je razkril, da je svoji ženi izplačal 54.000 funtov. Sir Robert Atkins, ki je svoji ženi Lady Atkins izplačeval med 30.000 in 40.000 funti na leto za opravljanje tajniških storitev, naj bi iz našega žepa zapravil tudi 2.500 funtov za potovanje v New York, ki se je kot po naključju ujemalo z datumom poroke njegovega sina v ZDA. Tako je pojasnil: "Bilo je golo naključje, da se je sin prav takrat oženil /.../ Ničesar nezakonitega nisem storil. Stroške je odobril Evropski parlament."²⁸ Na svoji spletni strani je Sir Robert zapisal, da mediji "nenehno napihujejo vprašanja stroškov evropskih poslancev", in trdil, da so v resnici krivi evropski birokrati in ne poslanci: "Vzrok mnogih problemov, ki se pojavljajo v zadnjem času, so sramotno nedorečena in praviloma nasprotujoča si navodila, ki jih dajejo parlamentarni organi."²⁹

V tistem času pa naj bi nekdo v fotokopirnem stroju v stavbi Evropskega parlamenta pozabil dokument, za katerega se je domnevalo, da je dopis enega od britanskih konservativnih evroposlancev, naslovljen na Davida Camerona. Dopis je predsednika stranke opozarjal, da njegovi poskusi omejevanja stroškov vedno bogatejšim evropskim poslancem pomenijo "neposredno kršitev pravil Evropskega parlamenta", ki določajo, da "poslanci delujejo neodvisno in niso podvrženi navodilom drugih". Toda resnični smisel pravil parlamenta je zagotavljanje politične neodvisnosti poslancev, ne pa omogočanje praktično neomejenega trošenja našega denarja. Avtor je Cameronu svetoval, naj preneha s kampanjo proti sistemu prejetja nadomestil: "S tem kritik še zdaleč ne bomo ustavili.

Več kot bomo pisali, več novih vprašanj se bo pojavljalo. /.../ Medijsko razburjanje zaradi poslanskih izdatkov se počasi umirja. Ne podpihujmo ga sami.³⁰

JASNO KOT OBLAČEN DAN

Bilo je nekaj poskusov s strani redkih odgovornih evropskih poslancev spremeniti sistem stroškov tako, da bi postal bolj pošten in transparenten in bi poslanci lahko zahtevali povračilo samo za v resnici nastale stroške. Vendar je take poskuse poslanska večina vedno znova zavrnila, zagovornike predlogov pa kolegi v Bruslju odrivajo iz svoje družbe. V nekaterih primerih so celo izključeni iz strank. Leta 2004 se je pojavil predlog, da bi poslancem precej povišali plače, ti pa bi se v zameno strinjali, da dobijo povračila samo za dejansko nastale stroške. Pobudo sta blokirali francoska in nemška poslanska skupina, ki sta trdili, da čas ni ustrezen – poslanci niso želeli, da bi volivci pred evropskimi volitvami leta 2004 izvedeli, da jih je treba dobesedno "podkupovati" z velikimi vsotami davkoplačevalskega denarja, da bi se v zameno odrekli enemu najdonosnejših in najmanj nadzorovanih sistemov povračil stroškov na svetu.

Aprila 2005 so evropski poslanci glasovali proti reformi na domestil potnih stroškov, po kateri bi dobili povrnjene zgolj dejansko nastale stroške, za katere bi morali predložiti veljavne račune. Vendar pa so se junija 2005 pod pritiskom javnosti vendarle dogovorili in sprejeli nov statut, na podlagi katerega bi vsi prejeli enak znesek plače, povrnjene pa bi prejeli samo dejansko nastale stroške svojih tedenskih potovanj na delo. Zanimivo pri tem je, da kadar Evropska unija sprejme novo uredbo, ki se nanaša na navadne ljudi (recimo določbe o tem, kakšne oblike smejo biti kiviji ali banane ali kako mora biti označen sir) prične ta običajno veljati takoj in v vseh članicah hkrati. Kar pomeni, da smo evropski državljani krivi kršitve, če takoj po sprejemu takih pravil storimo kar koli

v nasprotju z njimi. Ko pa so poslanci sprejeli nova, strožja pravila o nadomestilih stroškov svojih tedenskih potovanj na delo, so se leta 2005 odločili, da bodo spremembe pričele veljati šele po volitvah v Evropski parlament leta 2009 – skoraj štiri leta pozneje.

Po tej odločitvi so evropski poslanci upali, da v zvezi z njihovimi plačami in stroški ne bo več novih nevšečnosti. Vendar je v začetku leta 2008 informacija o obstoju Galvinovega poročila o nadomestilih za zaposlovanje asistentov in nato še serija člankov o velikodušnih izplačilih samim sebi ponovno odprla to Pandorino skrinjico. Predsedstvo Evropskega parlamenta je bilo znova prisiljeno ukrepati in tako so določili strožja pravila postopka za izplačilo letnega zneska 202.968 evrov za zaposlovanje asistentov. Eden od članov predsedstva je medijem zagotovil: "Odločitev pomeni ogromen korak v smer transparentnosti Evropskega parlamenta."³¹ Nek poslanec je zatrdil, da "so evropski poslanci pokazali velik napredek in dali prednost ugledu Evropskega parlamenta pred svojimi finančnimi interesi", drugi pa je izjavil, da so spremembe "ključni element v podporo popolni transparentnosti in odgovornosti znotraj naše institucije".³²

Vendar pa so spremembe pravil o plačah in stroških poslancev zapletena zgodba, ki v resnici še zdaleč ni tako "javna" in "transparentna", kakor nam jo želi predstaviti Bruselj.

Od julija 2009 naprej vsi evropski poslanci prejemajo enako plačo, določeno kot 38,5 odstotka plače sodnika pri Sodišču Evropske unije. Ko so se o tem dogovorili leta 2005, so računali, da bodo poslanci zaslužili približno 7.000 evrov na mesec. Zaradi inflacije so leta 2011 prejeli 7.956,87 evrov na mesec. To pa pomeni, da večina evropskih poslancev prejema več, kot so prej.³³

VEČINA EVROPSKIH POSLANCEV JE JUNIJA 2009 PREJELA PRECEJŠNJO POVIŠICO

Država	sprememba v %
1. Italija	enako
2. Avstrija	- 21%
3. Irska	- 5%
4. Nemčija	+1%
5. Francija	+6%
6. Nizozemska	+7%
7. Grčija	+17%
8. Belgija	+19%
9. Danska	+20%
10. Luksemburg	+22%
11. Švedska	+30%
12. Velika Britanija	+32%
13. Finska	+34%
14. Madžarska	+49%
15. Slovenija	+69%
16. Portugalska	+75%
17. Španija	+100%
18. Ciper	+130%
19. Poljska	+200%
20. Češka	+214%

Ob tem pa so poslanci iz nekaterih držav PIGS in BEES prejeli prav nesramno visoko povišico: do leta 2009 najslabše plačani poslanci iz držav kot so Malta, Litva in Estonija dobivajo dobrih petkrat več kot prej. Edini, ki bi se jim je plača znatno znižala, so italijanski poslanci, pa še tem je uspelo z reformo zavlačevati, dokler italijanska vlada ni privolila, da jim

bo razliko povrnila iz italijanskega proračuna. Nekoliko so na slabšem tudi avstrijski in irski poslanci, vendar pa 25. člen statuta določa, da se lahko poslanci glede plače in pokojnine odločijo, ali želijo še naprej ostati pri določbah izpred leta 2009, ali pa želijo preiti na nove. Poslanci torej nikakor niso potegnili krajšega konca, saj lahko izberejo tisti sistem, ki jim več prinese. To pa še ni vse: poslancem, ki so se odločili preiti na nov plačni sistem, ni več treba plačevati davka na prihodke v domači državi. Zanje velja poseben evropski davek, ki za večino znaša med 13 in 17 odstotki, odvisno od njihovih družinskih razmer. Za poslanca iz držav članic z visokimi davki na prihodke, kot so Nemčija, Avstrija, Francija, Danska, Belgija in Švedska, to pomeni zmanjšanje davčnih obveznosti kar za dve tretjini, s tem pa tudi zagotovo dobrodošel porast njihovih prihrankov ob koncu meseca. Celo poslancem iz držav z nizkim davkom na prihodke, kot sta Velika Britanija in Irska, se je davčna obveznost skoraj prepolovila. Če torej slišite evropskega poslanca govoriti o tem, da je nov sistem bolj pošten za vse in da se z njegovo uveljavitvijo niso okoristili, pogledajte številke in videli boste, da spremembe večini prav res dobro denejo.

Nov sistem sicer poslancem omogoča, da prostovoljno plačajo razliko med izredno nizkimi evropskimi davki in običajno veliko višjimi davki v domači državi. Vprašanje pa je, ali bo kdo zares tako nesebičen, da bo na ta način izrazili solidarnost s svojimi volivci. Povišanje prihodkov evropskih poslancev zaradi spremembe davčnih obveznosti je tako nesramno veliko, da se je nizozemska vlada odločila uvesti poseben davek na prihodke svojih evropskih poslancev, s katerim bi njihove plače spet uravnotežila s plačami domačih politikov.³⁴

Edini, ki so resnično na izgubi, so evropski davkoplačevalci, ki morajo mirno gledati, kako se stroški plač in pokojnin njihovih evroposlancev vrtoglavo dvigujejo v nebo.

Teoretično naj bi se občutne spremembe zgodile tudi v načinu izplačevanja nadomestil za zaposlovanje asistentov. Od

julija 2009 naprej velja, da morajo biti tisti, ki delajo v Bruslju, plačani preko Evropskega parlamenta ali preko pooblaščenih plačilnih posrednikov. Vendar pa se lahko poslanci svobodno odločijo, ali bodo asistente, ki so jih zaposlovali pred letom 2009, podvrgli novemu sistemu ali pa bodo ostali zunaj nadzora Evropskega parlamenta. Pravila po letu 2009 tudi zahtevajo, da morajo biti asistenti, ki delajo v državah članicah, plačani le preko plačilnih posrednikov, ki jih odobri Evropski parlament. Vendar pa poslanci iz primerov, ki jih je obravnavalo Galvinovo poročilo, v kar 90 odstotkih niso upoštevali niti starih pravil, ki so veljala do leta 2009, pa zato proti njim ni bil sprožen noben ukrep. Videli bomo torej, ali bodo nova pravila uspela kaj bolj zajeziiti slabo gospodarjenje s finančnimi sredstvi in morebitne goljufije, ki so bile značilne za izredno donosen sistem nadomestil v zadnjih 30 letih, ali pa bodo evropski poslanci še naprej živeli na veliki nogi, nadzorni organi pa bodo tudi ob najbolj očitnih zlorabah gledali stran. Kakor koli, tudi če bodo evropske poslance ujeli pri kršitvi novih, domnevno strožjih pravil, se lahko še vedno sprenevedajo, da niso opazili nepravilnosti. V preteklosti je bilo to po navadi dovolj, da so se izognili tudi najblažjemu opominu.

Evropski poslanci so prav tako izglasovali prepoved zaposlovanja bližnjih družinskih članov kot asistentov. Vendar pa sme vsak družinski član, ki je bil julija 2008 zaposlen kot asistent, ostati na plačilni listi Evropske unije še naslednjih pet let, do volitev v Evropski parlament leta 2014.

Po volitvah leta 2009 poslanci prejemajo le povračilo dejanskih tedenskih potnih stroškov, kar bi lahko večini poslancev preprečilo ustvarjanje velikih dobičkov. Vendar pa izkušnje kažejo, da se bolj podjetni poslanci hitro spoprijateljijo s potovalnimi agenti: vsak teden si kupijo letalsko vozovnico po polni ceni in odtrgajo zadnjo stran vozovnice, ki služi kot potrdilo o plačilu, potem pa si premislijo in zamenjajo vozovnico za cenejšo ter od potovalne agencije prejmejo polno povračilo razlike v ceni. Pri parlamentarnih organih potem uveljavljajo

povračilo stroškov za prvo, dražjo vozovnico.

Kar pa se tiče dnevnic in nadomestil za vzdrževanje pisarne v svoji državi, ki znašajo več kot 105.000 evrov na leto, se ni nič spremenilo in poslancem tudi v bodoče ne bo treba dokazovati, da so v ta namen res kaj zapravili. Tako bodo, zahvaljujoč zavidljivo ohlapnim parlamentarnim predpisom glede nadomestil stroškov še naprej lahko povsem zakonito služili na deset tisoče neobdavčenih evrov na leto.

Opombe

¹ Evropski parlament, Generalni direktorat za komuniciranje, 10. april 2008

² *Daily Telegraph*, 13. april 2005

³ Njihov zanimiv prispevek si lahko ogledate na http://www.youtube.com/watch?v=xnMtc_QJ4-E

⁴ www.ep-reform.eu, 8. avgust 2007

⁵ Statut poslancev Evropskega parlamenta, 28. september 2005

⁶ Navedba iz časnika *News of the World*, 17. februar 2008 in s spletne strani www.richardcorbett.org.uk, 12. maj 2008

⁷ Odgovor Toma Wisea na članek v *News of the World*

⁸ *The Times*, 27. februar 2008

⁹ *The Times*, 22. februar 2008

¹⁰ Ibid.

¹¹ *Daily Telegraph*, 21. februar 2008

¹² *EU Observer*, 26. februar 2008

¹³ *Daily Telegraph*, 26. februar 2008

¹⁴ Spletna stran <http://www.europa-transparent.eu/europatransparent/-2008/-06/halbherzige-erm.html> navaja imena nekaterih poslancev, za katere trdijo, da so bili vključeni v revizijsko poročilo o nadomestilih za zaposlovanje asistentov. Nikakor ne moremo vedeti, ali so navedbe teh imen resnične.

¹⁵ *Daily Telegraph*, 2. junij 2008

¹⁶ Ibid.

¹⁷ *The Times*, 6. junij 2008

¹⁸ *The Times*, 5. junij 2008

¹⁹ *EU Observer*, 13. november 2008

²⁰ *Daily Mail*, 7. junij 2008

²¹ Ibid.

²² *Daily Mail*, 14. junij 2008

²³ *EU Observer*, 13. november 2008

²⁴ *Sunday Times*, 8. junij 2008

²⁵ Ibid.

²⁶ *Daily Mail*, 14. junij 2008

²⁷ Ibid.

²⁸ *Mirror*, 9. junij 2008

²⁹ www.sir-robertatkins.org, sporočila za javnost

³⁰ Dopis z naslovom »Conservative MEPs' Expenses« (Stroški evropskih poslancev iz vrst konservativcev), 8. julij 2008. Objava v časniku *Guardian*, 10. julija 2008

³¹ www.alde.eu, 10. julij 2008

³² www.andrewduffmep.org.uk/news/000162 in *EurActiv*, 14. julij 2008

³³ Pri preračunavanju pričakovane povišice na podlagi novega statuta smo domnevali, da se bodo plače evropskih poslancev s sezone 2007/2008 na sezono 2008/2009 povečale za približno 3,5 odstotka kot se je to zgodilo v Veliki Britaniji.

³⁴ Novica nizozemske vlade, 21. julij 2008